

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

LV

Runa

Briselē, 2015. gada 10. novembrī

Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētāja Vitora Kaldeiras (*Vítor Caldeira*) runa

Eiropas Revīzijas palātas
2014. gada pārskata prezentācija
Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejai (*CONT*)

Briselē, 2015. gada 10. novembrī

Jāsaskaņo ar runāto tekstu.
Izšķirošā ir runātā runa.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

Tālr.: (+352) 4398 47063

Mobilais tālr.: (+352) 621 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

Tālr.: (+352) 4398 45410

Mobilais tālr.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E-pasts: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Cienījamā priekšsēdētājas kundze,

godātie Eiropas Parlamenta deputāti!

Pateicos par iespēju jūs iepazīstināt ar Eiropas Revīzijas palātas pārskatiem par ES finanšu pārvaldību 2014. gadā!

Šogad mēs ar tiem iepazīstinām Eiropai īpaši grūtā laikā.

Gan Eiropas Savienība, gan dalībvalstis saskaras ar ilgstošām problēmām, kuras jārisina nekavējoties; tās ir:

- radīt darbvietas un veicināt ekonomikas izaugsmi;
- salāgot vajadzību pēc energoresursiem ar mērķu sasniegšanu klimata jomā;
- pārvaldīt saspringto situāciju, kas saistīta ar patvēruma, migrācijas un drošības jautājumiem.

Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir jācenšas izdarīt vairāk ar jau esošajiem līdzekļiem. Tām ne vien jāatrod nauda šo problēmjautājumu risināšanai, bet arī jānodrošina, lai līdzekļu būtu labi ieguldīti.

Galvenais finansējuma avots ES līmenī ir budžets, kuru mēs revidējam katru gadu.

Kopumā rezultāti, ko esam guvuši pēdējo gadu revīzijās, liecina par vajadzību izveidot pilnīgi jaunu pieeju, ja vēlamies, lai ES budžets tiktu izlietots labāk un ātrāk ar mērķi risināt problēmas, ar kurām Eiropa pašlaik saskaras.

Mēs aicinām izstrādāt šo "pilnīgi jauno pieeju", jo ir nepieciešamas būtiskas pārmaiņas visiem, kas ir atbildīgi par ES līdzekļu pārvaldību.

- Lēmumu pieņēmējiem budžeta piešķirumi ir labāk jāaskaņo ar ES ilgtermiņa stratēģiskajām prioritātēm un jāpanāk, lai ar to palīdzību varētu ātrāk reaģēt uz krīzes situācijām;
- likumdevējiem ir jānodrošina, lai izdevumu shēmās būtu skaidri noteikts, kādi ir sasniedzamie rezultāti un kādus riskus ir gatavas pieņemt amatpersonas, kuru pārziņā ir ES finanses;
- amatpersonām, kuru pārziņā ir ES finanses, jānodrošina, lai izdevumi atbilstu noteikumiem un lai tiktu sasniegti plānotie rezultāti.

Bet tam visam nepieciešams laiks.

- Eiropas Savienība pašlaik ir stratēģijas "Eiropa 2020" vidusposmā;
- izdevumu shēmas 2014.–2020. gadam tiek īstenotas;
- Eiropas Savienības finanšu pārvaldības kultūra daudzu gadu gaitā ir attīstījusies.

Tieši tāpēc ir tik svarīgi darīt visu, kas šobrīd ir mūsu spēkos.

Gaidāmā daudzgadu finanšu shēmas starpposma pārskatīšana sniedz iespēju pārdomāt izdevumu prioritātes un dažu shēmu koncepciju.

Un, kā liecina Palātas sagatavotais pārskats, arī tos finanšu pārvaldības rīkus, kas jau ieviesti, ir iespējams izmantot labāk.

Godātie komitejas locekļi!

Gandrīz visi 2014. gada izdevumi tika plānoti 2007.–2013. gadā, tāpēc mūsu pārskatā neizbēgami ir norādes uz vairākiem ilgstoši neatrisinātiem problēmjautājumiem.

Taču tos ir jāskata kontekstā. Mēs ceram, ka sagatavotais pārskats sniedz ne vien objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību 2014. gadā, bet arī vērtīgas norādes, kā to uzlabot tuvākajos gados.

Pirmkārt, Revīzijas palāta ir apstiprinājusi 2014. gada pārskatus. Tie ir ticami, un mēs esam snieguši pozitīvu revīzijas atzinumu. Mēs arī secinām, ka ES ieņēmumu iekasēšanā kļūdu līmenis nebija būtisks.

Tomēr **maksājumos kļūdu līmenis joprojām ir augsts**, un tas nozīmē, ka vēl arvien pārāk lielas ir tās summas, kas izlietas, pārkāpjot ES finanšu noteikumus.

Kopējais aplēstais kļūdu īpatsvars 2014. gada maksājumos bija 4,4 %, un tas ir bijis stabils pēdējos trīs gadus.

Atkal visos pamatdarbības izdevumos bija būtisks kļūdu līmenis, kas pārsniedz 2 %. Vienīgā joma, kur kļūdu līmenis nebija būtisks, bija iestāžu administratīvie izdevumi.

Atsaucoties uz Eiropas Parlamenta lūgumu, šogad mēs sniedzam vairāk skaidrojumu par faktoriem, kas rada kļūdu risku.

Kā jau esam norādījuši, lielākā daļa ES pamatdarbības izdevumu ir pakļauta objektīvam riskam, jo maksājumu pareizs aprēķins ir lielā mērā atkarīgs no informācijas, ko sniedz paši galasaņēmēji.

Atkarībā no izdevumu shēmas vai programmas ES līdzekļu galasaņēmēji var būt lauksaimnieki, pētnieki, mazie un vidējie uzņēmumi, nevalstiskās organizācijas vai pat valdības.

Palātas veiktā analīze nenorāda uz to, ka kļūdu līmenis ir atkarīgs no pārvaldības veida. Aplēstais kļūdu īpatsvars izdevumos, kurus Komisija pārvalda kopā ar dalībvalstīm, bija 4,6 % – tāds pats kā visos pārējos pamatdarbības izdevumos.

Mūsu veiktās analīzes turpretī norāda uz to, ka starp izdevumu shēmu vai programmu un kļūdu līmeni saikne ir nepārprotama.

Saskaņā ar Palātas aplēsēm kļūdu līmenis shēmās, kurās izmaksas atlīdzina, ir 5,5 %. Salīdzinājumam kļūdu līmenis ir tikai 2,7 % maksājumtiesību programmās, kurās maksājumus veic, ja deklarāciju iesniedzēji ir ievērojuši konkrētus nosacījumus.

Ar šo atšķirību lielā mērā skaidrojama starpība starp aplēsto kļūdu līmeni izdevumiem dažādās daudzgadu finanšu shēmas kategorijās.

Aplēstais kļūdu līmenis ir augstāks tādās kategorijās kā “Konkurētspēja” vai “Kohēzija”, kur gandrīz visi izdevumi ir izmaksu atlīdzināšana, un zemāks kategorijās “Dabas resursi” un “Globālā Eiropa”, kur liela izdevumu daļa pamatojas uz maksājumtiesībām.

Protams, ir svarīgi riskus pārvaldīt. Pēdējos gados Komisija un dalībvalstis arvien sekmīgāk novērš un izlabo kļūdas.

2014. gadā ar korigējošo pasākumu palīdzību mūsu aplēstais kļūdu līmenis samazinājās par 1,1%. Taču būtu bijis iespējams izlabot vēl vairāk kļūdu, ja būtu izmantota visa pieejamā informācija.

Komisijai ir jāliek lietā visas tai piešķirtās korigējošās pilnvaras, tostarp tās, kas papildinātas saskaņā ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu, lai vēl vairāk samazinātu kļūdas un atgūtu arvien vairāk nepareizi izmaksāto līdzekļu, kurus savukārt būtu iespējams ieguldīt citur.

Tagad vēlos pievērsties **rezultātiem, kas sasniegti ar ES budžetu**.

Neapšaubāmi, ja Eiropas Savienībai ir jārisina neatliekamās problēmas, ar ko tai nākas saskarties, budžeta līdzekļi ir jāiegulda labāk.

Pārskatījusi sasaisti starp pašreizējo ES stratēģiju un daudzgadu finanšu shēmu, Palāta konstatēja, ka abas būtu precīzāk jāsaskaņo gan laika grafiku, gan prioritāšu aspektā.

Vēlamies uzsvērt arī to, ka dalībvalstis savos partnerības nolīgumos un programmās nepārvērš stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus darbības mērķos.

Abas šīs problēmas ierobežo Komisijas spēju uzraudzīt ES budžeta ieguldījumu stratēģijā "Eiropa 2020", kā arī ziņot par to.

Šis jautājums ir jārisina lēmumu pieņēmējiem.

Savukārt likumdevējiem ir svarīga loma politisko mērķu pārveidē par ES līmeņa mērķiem, un viņu uzdevums ir panākt, lai šā līmeņa mērķi atspoguļotos programmu pārvaldības veidā.

Jomās, ko pārvalda dalīti, sasniedzamie rezultāti ir jāformulē skaidri un jāizsaka kvantitatīvi partnerību nolīgumos un programmās. Pašlaik tā vēl nenotiek.

Pašlaik spēkā esošajos tiesību aktos nav prasīts, lai dalībvalstis iekļautu kopīgos rādītājus savās darbības programmās, un, ja sasniegtie darbības rezultāti ir vāji, dalībvalstis nezaudē tiesības uz savu izpildes rezervi.

Nesen ierosinātās iniciatīvas pastiprināt uz rezultātiem balstīta budžeta veidošanu un pārvaldību ir apsveicamas, lai gan visas problēmas nav novērstas. Mūsu sagatavotie ziņojumi un atzinumi var sniegt nozīmīgu palīdzību šajā jomā.

Godātie komitejas locekļi!

Eiropas Savienības budžetam ir jāiztur liels spiediens. Neparedzēto izdevumu rezervi maksājumiem sāka izmantot drīz vien pēc tam, kad stājās spēkā jaunā daudzgadu finanšu shēma, – pat pirms Junkera plāna paziņošanas vai pirms pilnā mērā izjutām bēgļu krīzi.

Eiropas Savienībai ir jātiek galā ar daudziem **neapgūtā finansējuma** gadījumiem, kas uzkrājušies gadu gaitā, lai atbrīvotu līdzekļus, kurus varētu izmantot tur, kur tas visvairāk nepieciešams.

Lai gan 2014. gadā samazinājās neizpildīto saistību apjoms, ir paredzams, ka tas var palielināties 2015. un turpmākajos gados.

Dažas dalībvalstis ar grūtībām apgūst tām piešķirtos ES līdzekļus.

Faktiski četrās dalībvalstīs kopējā daļa, kas vēl nav pieprasīta no ES budžeta, atbilst 15 % vai vairāk no šo valstu ikgadējiem valdības izdevumiem.

Komisija dalībvalstīm ir darījusi pieejamus līdzekļus, pirms tam pienācīgi nenovērtējusi valstu spēju tos ieguldīt. Savukārt dažām citām dalībvalstīm ir bijis grūti atlasīt pietiekamu skaitu projektu un atrast finansējumu, kas tām no savas puses šajos projektos jāiegulda.

Šāds stāvoklis apdraud līdzekļu atdevi. Ja projektu skaits nav pietiekams, samazinās stimuls piemērot stingrus atlases kritērijus.

Arī šogad mēs konstatējam augstu neizlietotu līdzekļu līmeni finanšu instrumentos, kā arī neapmaksātu izdevumu deklarāciju nelielu pieaugumu.

Komisija ir izstrādājusi plānu, kam īstermiņā vajadzētu uzlabot naudas plūsmas pārvaldību. Tomēr Palāta uzskata, ka ir nepieciešams ilgtermiņa skatījums un precīzākas prognozes, lai novērstu pārmērīgu ES budžeta saistību apjomu. Šie jautājumi jārisina amatpersonām, kuru pārziņā ir ES finanses.

Godātie komitejas locekļi!

ES finanšu pārvaldība daudz iegūtu, ja uzlabotos pārredzamība.

Mēs uzskatām, ka pārredzamības pamatā ir kvalitatīva vadības informācija. Šī pārlicība caurvij mūsu sagatavoto pārskatu.

Šogad Komisija pārskatus papildināja ar nelielu diskusiju par dažiem nozīmīgiem finanšu jautājumiem. Mēs atzinīgi vērtējam šo ierosmi kā sākumu virzībai uz vēl integrētāku ziņošanu ieinteresētajām personām par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem.

Palāta ir sagatavojusi Komisijai ieteikumus par to, kā uzlabot pārredzamību šādās jomās:

- naudas plūsmas vajadzības ilgtermiņā;
- kļūdas maksājumos un piemērotās korekcijas un
- rezultāti, kas sasniegti ar ES budžeta izdevumiem.

Tikpat svarīga ir to ES politikas virzienu pārredzamība, kurus nefinansē tieši no ES budžeta.

Jaunie ES politikas virzienu finansēšanas veidi nedrīkst pārvirzīt finanšu riskus ārpus sabiedrības uzraudzības un revīzijas. Tā būtu tuvredzīga pieeja, kas ilgtermiņā var kļūt neproduktīva.

Visbeidzot, Eiropas Savienībai līdzekļi ir jāiegulda labāk. Tai ir jānodrošina, lai

- ieguldījumi precīzāk atbilstu Savienības prioritātēm;
- būtu izstrādāti vienkāršāki noteikumi ar mērķi sasniegti rezultātus un
- resursi tiktu pārvaldīti lietderīgāk.

Kopumā tā patiešām būtu pilnīgi jauna pieeja.

Cienījamā priekšsēdētājas kundze, godātie komitejas locekļi!

ES iedzīvotājiem un to pārstāvjiem ir tiesības zināt, cik prasmīgi Eiropas Savienība iegulda viņu līdzekļus.

Eiropas Revīzijas palāta ar prieku palīdzēs Eiropas Parlamentam, veicot ieguldīto līdzekļu revīziju, brīdinot, ja tie ir apdraudēti, un sniedzot padomus, kā uzlabot ar ieguldītajiem līdzekļiem sasniegtos rezultātus.

Pateicos par uzmanību!